

Año
1537

& in anteā vacaturarum ordinationi, & dis-
positioni nostrae reseruauimus. Decernen-
tes ex tūc irritam, & innanē, si secūs supèr
his, à quoquā, vel quoscumquē, quauis
authoritatē, scientē, vel ignorantē, conti-
gerit attentari.

Postmodū verò Ecclesia Guatthemalen-
sis, quā nos hodiē in Provincia Guatthemala
nuncupata, in insulis Indianis consistēt,
ex Ecclesia sub inuocatione S. Iacobi dica-
ta, in principali ipsius Provincia loco, etiā
Guatimala nuncupato, sita in Cathedralē
Ecclesiam, prō vno Episcopo qui illi præse-
ser, ex certis causis de fratum nostrorum
consilio, Apostolica authoritate ereximus,
& instituimus ac cui locum principalem
prædictum etiam per nos in ciuitatem tūc
erectum, prō ciuitate, & certam partem e-
iusdem Provinciae prō eius diocesi, eorum-
que incolas, & habitatores, prō clero & po-
pulo concessimus, & assignauimus, & ad
quam ius patronatus, & presentandi infra
annum personam idoneam, quotiē illius
vacatio, ea prima vice excepta, prō tempo-
re occurreret, Christianissimo in Christo
filio nostro, Carolo Romanorum Impera-
tori, semper Augulō, qui etiā Castellē, &
legionis ac Aragonum Rex existit, & prō
tempore existenti Castellē & legionis Re-
gi, de simili consilio dicta authoritate re-
seruauimus, ab eius primea erectione hu-
iustimodī, apud sedem Apostolicam vacāte.

Nos ad prouisionem dicta Ecclesie, ce-
lerem & felicem, de qua nullus præternos,
hac vice intromittere se potuit, siue potest
reservatione & decreto obstantibus su-
pra dictis, ne Ecclesia ipsa longe vacatio-
nis exponatur incommodis, paternis, &
solicitis studijs intendentes, post deliberationem, quam de preſciendo eidē Ecclesie
personam vtilem, & etiā fruſolam cum
fratribus nostris habuimus diligētem. De-
mum ad te P̄æſbiterum Oxomensis dioce-
ſis, Magistrum in Theologia, de nobili ge-
nere procreatū, cui apud nos, de vite mū-
ditia, honestate morum, spiritualium pro-
uidentia, & temporalium circumspectio-
ne, aliquę multipliū virtutum donis,
fidei digna testimonia perhibentur, direxi-
mus oculos nostræ mentis. Quibus omni-
bus deuita meditatione penfatis, de per-
sona tua, nobis & eisdem fratribus, ob-
tuorum exigentiam meritorum accepta,
præfata Ecclesia, de ipsorum fratum cō-
ſilio, dicta authoritate prouidemus. Te-
quē illi in Episcopum præſicimus, & paſ-
torem, Curam & administrationem iphius

Ecclesia, tibi, in spiritualibus, & tempora-
libus plenariè committēdo, in illo qui dat
gratias, & largitur præmia, confidentes,
quod dirigente Domino actus tuos prefa-
ta Ecclesia, sub tuo fælici regimini rege-
tur vtilitē, & prosperè dirigetur, ac grata
in eisdem spiritualibus, & temporalibus,
suscipiet incrementa. Iugum igitur Do-
mini tuis impositum humeris prompta de-
uotione suscipiens, curam & administratio-
nem prædictas sic exercere studeas, solici-
te, fideliter, & prudenter, quod Ecclesia ip-
sa gubernatore prouido & fructuoso admi-
nistratori gaudeat se commissam. Tuquē
præter retributionis præmium, nostram &
dictæ sedis benedictionem & gratiani exin-
dē vberiū consequi merearis. Datis Ro-
ma apud sanctum Petrum, anno incarna-
tionis Dominicæ, millesimo quingentesi-
mi trigesimo quarto, quinto decimo Ca-
lendas Ianuarij, Pontificatus nostri anno
primo. Petrus de Villarcel.

CAPITVLO XIII.

- 1 El Obispo acepta la comisión de erigir y procede a nombrar las Dignidades de su Iglesia, Dean, Arcediano, Chantre, Maef-
trosuela, Tesorero, Canonigos, Racione-
ros, Curas, Acolitos, Capellanes.
- 2 Lo que ha de presentar el Rey y lo que el Obispo.
- 3 Como se han de yr aumentando los oficios que al presente no caian.
- 4 Reta de las Dignidades, y demás Prebenda-
dos, y como se han de mulctar los ausentes.

Post quarum quidem literarum Apo-
stolicarum presentationem, & re-
ceptionem, nobis & per nos, vt pre-
mittitur factas, fuimus prō parte se-
renissimæ Dominae Ioannæ, & prælibati
Domini Caroli Imperatoris, & Regis sem-
per Augusti eius filii Hispaniarū Regū de-
bita cū instātia requisiſti, quantūvis ad cō-
plementū dictarū literarū Apostolicarum
& contentorū in eisdē, procedentes in pre-
fata nostra Ecclesia, ad honorē S. Iacobi de-
dicata & in dicta Provincia Guatthemala ſu-
data & fabricata, Dignitates, Canonici-
& Præbendas ac portiones, aliaq; beneficia
Ecclesiastica ac officia, quotquot etiam &
prout melius expedire videremus, tam in
ciuitate Guatthemala, quam per totā dio-
cesim erigeremus, & constitueremus.
Nos igitur Frāciscus Episcopus, & cōmissa-
rius Apostol. præfatus attēderes petiōnē &

requisi-

requisitionē huiusmodi fore iustas, & ratio-
ni cōsonas cupientes, quodvt verus obediē-
tie filius, iussa nobis decreta reuerētes exe-
qui, vt tenemur, comissionem prædictam
acceptauimus, & eādem Apostolica autho-
ritate, qna fungimur in hac parte, præfara
maiestate instantē & petenti, in prædicta
Cathedrali Ecclesia Guatthemalē ad ho-
norem, & gloriam Domini nostri Iesu Chri-
sti, & Beati Iacobi, in cuius, & sub cuius ti-
tulo per prefatum Dominum nostrum Pa-
pam Cathedralis Ecclesia nostra est funda-
ta & erecta, tenore præsentium erigimus,
creamus, & instituimus.

D E C A N AT V M . Quod dignitas
prima post Pontificalem in eādem Ecclesia
existat, pro vno Decano qui curet, & prouide-
at, quod Officium Dīnum, & omnia alia,
que ad cultum dīnum pertinent, tam
in choro, quam in alteri, quam etiam in pro-
cessionibus in Ecclesia, & extra in capitulo,
& vbicumq; conuentus Ecclesia, seu ca-
pituli ad illud exsolendum congregabun-
tur, cum silentio & ea qua decet honesta-
te ac modestia ritē & rectē perficiantur. Ad
quem etiam pertinebunt his quibus a cho-
ro ex causa discedere conuenit, expressa
causa, & non aliās, licentiam concedere.

A R C H I D I A C O N AT V M
Eiusdem ciuitatis Guatthemalensis ad quē
Clericorum ordinandorum examinatio,
Prælato: ciuitatis & diocesis, si sibi à Prælato
iniungatur, visitatio, & alia, que de iure cō-
muni exercere competūt, pertinebit. Qui
in altero tamē iurium, & in Theologīa ad
minūs Bacalarius existat, in Vniuersitate
graduatis.

C A N T O R I A M Ad quam nullus
possit præsentari, nisi in musica saltim in
cantu plano, doctus & peritus existat, præ-
sentetur, cuius in fasistorio, cantare, doce-
re, & quæ ad cantum pertinent & spectat
ordinare, corriger & emendare, in cho-
ro, & vbicumq; perse, & non per alium, offi-
cium erit.

S C O L A R I A M Ad quam etiam nullus
nitas, nitamē altero iurium aut artibus
Baccalarius in aliqua generali Vniuersi-
te graduatus existat, præsentetur. Qui grā-
maticam Clericos & Ecclesia seruo-
res, ac omnes diocesanos audire volentes,
perse, vel pēt alium docere tenebitur.

T H E S A U R A R I A M Ad quem
Ecclesia claudere & aperire, campanas pulsa-
re facere, omnia utensilia Ecclesia custodire,
lampades & luminaria curare, de incensio-

nib; pane ac vino, ac reliquis ad ce-
lebrandū necessarijs, de redditibus fabri-
ca Ecclesia exponendis, ad votū capituli,
prouidere pertinebit.

N E C N O N Decem canonicatus &
prauendas. Quas à dictis dignitatibus om-
nīs separatas esse decernimus, nēc un-
quā vnam simul cum dignitate aliqua ob-
tineri possi ordinamus. Ad quos etiam Ca-
nonicatus & præbendas nullus præsentari
possit, nisi ad factum P̄æſbiteratus ordi-
nem iam sit promotus. Ad quos quidē Ca-
nonicōs quotidie, præter quām imprime-
& secundæ dignitatis festiuitatibus, in qui-
bus Prælatus, vēl eo impedito, aliqua de
dignitatibus celebrauit, Missam celebrare
spectabit.

I N S T I T V I M V S Insuper, Sex in-
tegras, & totidē dimidiās portiones &
qui ad integras dictas portiones præsen-
tandi fuerint, ad sacrum Diaconatus ordi-
nem, sint promoti, in quo quidē ordine
teneātur in altari quotidie deseruire. Nec
non passiones decantare. Qui verò ad di-
midias, ad sacrum Subdiaconatus ordinē,
Qui quidē Epistolas in altari & in choro,
& Prophetias, Lamentationes & Lectio-
nes teneantur de cantare.

V O L V M V S Insuper & statim
quod ad Dignitates, Canonicatus portio-
nes integras & dimidiās supradictas, vel
ad aliquod aliud beneficium totius nos-
træ diocesis nullus præsentari valeat, qui
cuiusvis ordinis priuilegijs ac officij, occa-
sione, ac iurisdictione nostra sitē emptus,
& si forte contigerit exemptum aliquem
præsentari vel institui, talis præsentatio
vel institutio sit ipso iure nulla.

A C D V O S Rectores Qui exerceāt in
dicta Ecclesia Cathedrali officiū suum
ritē & rectē, Missas celebrando, confessio-
nes audiendo, aliaq; Sacraenta caute &
solicite ministrando. Qui ad præsentatio-
nem Catholicarum Maiestatuum, sicut ce-
tera beneficia nostræ diocesis prouidean-
tur.

A C S E X Acolitos, qui acolitus,
officium in altaris ministerio quot diē per
ordinem exercebunt, ordinamus.

C A P E L L A N O S Insuper sex,
Quorum quilibet tam indiurnis, quam in
nocturnis, ac etiam missarum solemnitatibus
ad facitorū in choro personaliter in-
teresse, & in vno quoq; mense Missas virgin-
ti nisi in infirmitate vel iusto impedimentoo
fuerit impeditus celebrare teneatur.

P R A E S E N T A T I O N E M Autem

Erecio
de la
Iglesia
de Guat-
temala.

dictarum dignitatum, Canonicatum, portionum integrarum ac dimidiarum, alias dignitatum Canonicatum ac simum portionum futurum in predicta nostra Ecclesia Cathedrali creandarum. Præfatis Catolicis Hispaniarum Regibus, ac eorum successoribus, pro ut de iure eis competit, Apostolica authoritate referuimus.

ACOLITORVM Ac Capellanorum predicatorum, electionem, seu prouisionem, ad nos, & successores nostros, vna cum nostro capitulo pertinere decreuimus, volumus autem quod dicti Capellani, qui pro tempore fuerint eligendi, non sint familiares Episcopi, nec alicuius persona dicti Capituli, que fuerint tempore vacationis.

OFFITIVM Organista, qui organa, in diebus festiuis & alijs temporibus, ad votum Prelati, vel capituli, pulsare teneatur.

OFFITIVM Perticarij, cuius in processionibus ordinare, Prelato, Presbytero, Diacono, Subdiacono & reliquis altari ministrantibus, de choro ad sacrificiam, vel altari, vel de altari ad sacrificiam in chorum ematibus, vel redeuntibus anteire, offitum erit.

OFFITIVM OEconomi, sive procuratoris fabricæ, & Hospitalis, qui Archyectoribus, muratoriis, necnon fabris lignariis & alijs officialibus edificandis Ecclesijs operam dantibus, præterit. Quiq; per se, vel alios, redditus, & prouentus annuos, & quemcumq; emolumenta, & obuentiones ad predictam fabricam, & hospitale quois modo pertinentibus colligere, & rependere habeat, redditurus annuatim rationem de receiptis & susceptis & consumptis, Episcopo, & Capitulo, vel officialibus ab eisdem ad hoc specialiter depuratis. Necnon ad eorum nutrum eligendus, & remouendus, prestita prius per eum idonea satisfactio ne, quam ad administrationem admittatur.

OFFITIVM Insuper Cancelarij, sive notarii Ecclesiæ, & capugli qui quo scumq; contraxis inter Ecclesiam, Episcopum & capi tulum, & quo scumq; alios actus etiam capi tulum, & notis suis recipere & scribere tenetur. Donationes, possessio nes, census, feuda, precaria per eosdem Episcopum, & caputrum, & Ecclesiam, vel eisdem factas, vel in posterum facientes, & scribar, & instrumenta custodiatis. Partes reddituum beneficiatis distribuantur. Necnon rationes reddat, & recipiat.

OFFITIVM Deniq; Canicularij, Qui

canes ab Ecclesia ejciat, in omnibus Sabbatis, & quorumcumq; festorum vigiliis habentium, & alijs, ubi & quandoper The saurium sibi fuerit iniunctum, Ecclesiam purgauit.

DE QVIBVS Omnibus Quinq; dignitatibus, decem Canonicatibus, sex integris, totidem dimidiis portionibus, & sex Capellani, & sex Acolitis, & sex officijs predicatoris: qui de praesenti fructus, redditus & prouentus decimarum non suppetunt. The sauriam ex dignitatibus, Quinq; verò canonicas, & omnes integras, & dimidiis portions, ad presens indicta erectione volumus suspendere. Quod si praesatis quatuor dignitatibus, & quinq; Canonicis redditus memoratae quartæ partis ad presens (quod non credimus) non suppetat, arbitrio nostro, nostrorumq; successorum reseruamus, quas dignitates, quosq; canonicatus interim suspèdere debeamus, donec redditus ex reuerint. Suspensi verò expectabunt donee ad maiorem quantitatem fructus peruenient, restituendi ad præuendas perfectas per nos, & successores nostros ordine nobis considerando ad potiorem Ecclesiam nostræ utilitatem: ita tamen, ut cum Deoduce, ad pinguiorem fortunam fructus & redditus predicatoris nostræ Ecclesiae peruerint, quam primum ad dotem Thesaurariae suspensa applicatam desuper ex centibus fructibus, auctum fuerit, Thesaurarium eandem ex tunc erectam, & creatam esse decernimus, absq; alia noua creatione, & erectione, persona per eandem Catholicae Majestatem nominanda, & referenda, & consequenter dum fructus redditus, & prouentus ubiis augmentum recuperari, dividetur canonicorum numerus, usque ad denarium numerum successivæ augmentationis. Quo expletio tunc omnis integræ & dimidiæ portions, successivæ suo ordine adiunguntur. Et denum redditibus super exercitibus huiusmodi, sex Acoliti, & sex clericis, qui in quatuor minoribus sunt constituti, & Acolitorum officium in altaris ministerium exercant. Et sex capellani similes, & pro sex predicatoris capellani similes, qui alicui hora non interfuerit in choro stipendio, sive illius hora distributione careat, & officialis qui sui officij exercicio, vel executioni deerit, multetur simili singulis vicibus, pro rata salarii. Tales vero distributiones, quibus absentes priuantur accrescant alijs interessentibus,

ET QVIA SECUNDVM DV
Episcopum, Qui Altari servit de Altari vi uere deber, Ornatibus & singulis Dignitati bus

bus personis, & canonicis. Praeudatis, & integris ac dimidiis portionibus, Capellani, clericulis, sive Acolitis, ceterisq; officijs & eorum officialibus, iuxta numerum supra dictum expressis, omnes & singulos fructus, redditus & prouentus, tam ex regia donatione, quam ex iure decimarum, aut alias quois modo ad eos de presenti, vel in futurum pertinentes, vel ordine literario. Decano Archidiachono, Cantori, Scolastico, Thesaurario & omnibus canonicis, necnon portionibus integris & dimidiis, ac etiam rectoribus, & omnibus alijs supra notatis & nominatis modo sequenti.

Decano, scilicet, ceteris quinquaginta libras, pessos vulgariter in illis partibus nuncupatas, quarum librarum quelibet unum Castellanum aureum quadrigentos octuaginta & quinq; marapetinos monetæ Hispanæ constituentem. Archidiacono centum & triconta, valoris eiusdem, pessos sive Castellanos, & cuilibet ex dictis dignitatibus totidem. Et cuilibet ex canonicis centum. Portionariorum quilibet septuaginta. Dimidiis triginta & quinq; Capellani quidem cuilibet viginti. Acolitis singulis, duodecim, Organista sexdecim, & Notario totidem. Perticario totidem, AEconomio verò Quinquaginta, Caniculario quidem daodecim libras auri similes totidem Castellanos, & marapetinos constituentes, ex nunc pro ut ex tunc, Ordine literario, prout exprimitur seruato, cum fructus redditus, & prouentus super excreuerint, applicamus & assignamus.

ET QVIA, Ut distum est, propter officium datur beneficium, volumus, & in virtute sanctæ obedientiæ, districte percipimus, & mandamus, quod predicatori stipendia sint quotidiana distributiones assignatae, distributæ quotidiè interessentibus singulis horis nocturnis pariter & diuinis, & exercitijs dictorum officiorum. Itaq; à Decano, usque ad Acolitum inclusus, qui alicui hora non interfuerit in choro stipendio, sive illius hora distributione careat, & officialis qui sui officij exercicio, vel executioni deerit, multetur simili singulis vicibus, pro rata salarii. Tales vero distributiones, quibus absentes priuantur accrescant alijs interessentibus,

ET TERCIO VOLVMVS, Et eadem autoritate, ordinamus: ut omnes & singula dignitates, Canonicæ, & Portionarij nostræ Ecclesiæ Cathedralis teneantur residere & seruire in Ecclesia nostra per octo menses continuos, aut interpolatos. Alioquin nos & successores nostri, qui prò tempore fuerint, aut Capitulum, sede vacante teneantur, eò prius vocato & auditio, si iustum & rationabilem causam absentia non habuerit & allegauerit, portionatum, vel Canonicatum, vel portionem vacante pronunciare, & de illo vel illa idoneis personis (ad presentationem tamen Praefatæ Catholicae Maiestatis, & eorum in Regnis Hispaniæ successorum) prouidere. Iultam autem absentia causam, hoc loco diffinimus. Egritudinem, dum tamè beneficiatus infirmus in ciuitate maneat, aut in suburbis, eiusdem ciuitatis, aut si eam incurrit, ad eam, dum tamen hoc probationibus legitimis constet, vel cum demandato Episcopi, vel capituli simul, & prò causa utilitatis Ecclesiæ, absens fuerit. Itaq; ista tria concurrent in hac licentia absentiæ.

CAPITVLO XIII.

1 El modo que se ha de tener en dividir las rentas de la Iglesia, y como su Magestad perdona las tercias.

2 Que los beneficios simples sean patrimoniales al modo del Obispado de Palencia.

3 Que el Obispo provea los Beneficiados y Sacristanes.

4 Lo que se ha de dar al Hospital, y a la Fabrica.

5 Que se recuega el modo de la Iglesia de Sevilla. Que los Racioneros tengan voto en Cabildo. Y que los Viernes y Sabados, y cada primer Lunes del mes se diga una Missa por los Reyes de Castilla Patrones.

6 Estipendio de los ministros del Altar, y de las Oras. Que los Martes y Viernes aya Cabildo. El tamaño de las Coronas. Y el babito de los Ecclesiasticos.

7 Que sola la Iglesia mayor sea Parroquia. Que las buenas costumbres de otras Iglesias se paffen a ella. Y que los Obispos puedan ordenar segù el tiempo, lo que convega.

VOLVMVS Insuper, & de consensu & beneplacito prefato senissima Maiestatis, & eadem auctoritate Apostolica statuimus decernimus & mandamus: Quod omnium decimarum, tam Cathedralis, quam aliarum Ecclesiæ dictæ ciuitatis, & diocesis fructus, redditus & prouentus in quatuor aquales diuidantur partes. Quarumnam,